

ŠKODA AUTO VYSOKÁ ŠKOLA, O.P.S.

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: 6208R087 Podniková ekonomika a management obchodu

Dotace jako nástroj podpory podniku

Monika PYTLOUNOVÁ

Vedoucí práce: Ing. Jitka Šturmová, MBA

Tento list vyjměte a nahrad'te zadáním bakalářské práce

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury pod odborným vedením vedoucího práce.

Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná a v práci jsem neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském a o právech souvisejících s právem autorským).

V Mladé Boleslavi dne

Děkuji Ing. Jitce Šturmové, MBA za odborné vedení bakalářské práce, poskytování rad a podnětné připomínky.

Obsah

Úvod.....	8
1 Charakteristika zemědělství a dotačních titulů v zemědělství	9
1.1 Hlavní význam zemědělství	9
1.2 Základní elementy zemědělství.....	9
1.3 Dotační tituly	10
1.4 Charakteristika jednotlivých nárokových dotací v roce 2015.....	11
1.5 Přejídné vnitrostátní podpory - PVP pro 2014.....	16
2 Charakteristika podniku.....	18
2.1 Obecný popis podniku.....	18
2.2 Číselné údaje podniku.....	20
3 Analýza vybraných dotačních titulů v zemědělství	22
3.1 Přehled žádaných dotací zkoumaného podniku v roce 2014.....	22
3.2 Předpokládané požadování dotace zkoumaného podniku v roce 2015 .	23
4 Vyhodnocení dopadů nové dotační politiky na zkoumaný podnik	29
4.1 Meziroční srovnání dotačních příjmů z let 2014 a 2015.....	29
4.2 Návrh potenciálních variant možných změn zaměření podniku pro nadcházející rok 2016.....	31
4.3 Vyhodnocení možností budoucího vývoje podniku.	34
Závěr	38
Seznam literatury	40
Seznam obrázků a tabulek.....	42

Seznam zkratek

AEKO	Platby v rámci agroenvironmentálně klimatické opatření
BP	Platby na bílkovinné plodiny
CZK	Korun Českých
ČR	Česká Republika
EFA	Plocha využívaná v ekologickém zájmu
ES	Evropský soud
EU	Evropská Unie
EUR	měna Euro
FO	Fyzická osoba
G	Orná půda
HA	Horská oblast
HB	Horská oblast
JŽ	Jednotná žádost
KBTPM	Krávy bez tržní produkce mléka
KD	Krmná dávka
KTRM	Krávy s tržní produkcí mléka
LFA	Platby na méně příznivé oblasti
LPIS	Veřejný registr půd
MZe	Ministerstva zemědělství
OA	Méně příznivé oblasti
OB	Méně příznivé oblasti
OTP	Ošetření travnatých porostů
PHO	Ochranné pásmo vodních zdrojů
PO	Právnícká osoba
POR	Přípravky na ochranu rostlin
PRV	Program rozvoje venkova
PVP	Platba na zemědělskou půdu
PVP	Přechodné vnitrostátní platby
R	Orná půda
SAPS	Přímé platby na zemědělskou půdu
SZIF	Státní zemědělský investiční fond
SZP	Společná zemědělská politika

T	Travní porost
TP	Travní porost
TTP	Trvalý travnatý porost
VDJ	Velká dobytčí jednotka

Úvod

Bakalářská práce se věnuje zemědělství obecně a dotačním titulům pro konkrétní zemědělský podnik. V další části bakalářské práce se zaměřím na konkrétní podnik, zjištění jeho aktuální ekonomického stavu a vypracovala několik variant budoucího ekonomického vývoje daného zemědělského podniku. Tento podnik jsem si vybrala z důvodů možnosti nahlížet k interním materiálům, při vykonávání své povinné pracovní praxe v oboru.

Cílem této práce bude nalezení nových možností budoucího vývoje zemědělského družstva pro navýšení příjmů a ziskovosti podniku.

Bakalářská práce bude rozdělena do dvou částí, a to na teoretickou a poté praktickou část. V teoretické části bude charakterizováno zemědělství obecně, vyjmenovány a vysvětleny dotační tituly podniku a možnosti čerpání dotací v jednotlivých dotačních obdobích.

Druhá, praktická část, se bude zabývat popisem zkoumané firmy a výčtem dotačních titulů, které jsou farmě poskytovány. Dále zde bude rozebrána finanční situace daného zemědělského podniku a vynaložené položky na náklady a výnosy analyzovaného podniku. Budou zmíněny dotace, které by firma mohla do budoucna pobírat a aplikovány v možných variantách vývoje. Finálně budou v této práci vypracovány možné varianty budoucího vývoje pro zlepšení ekonomického stavu podniku v dalším roce a vybrána ta nejziskovější z nich.

V závěru budou porovnány využití dotační tituly, které podnik využívá s novými variantami, které by podnik mohl využít v roce 2015, a sléze v roce 2016. Výběr nejefektivnějšího využití dotačních titulů z finančního hlediska zemědělského podniku a vyhodnocení dosažených cílů bakalářské práce.

1 Charakteristika zemědělství a dotačních titulů v zemědělství

Nejrazantnější vývoj zaznamenala zemědělská produkce v minulém století, potřeba lidské práce byla snížena nástupem umělých hnojiv a postřiků, uplatnila se mechanizace a výběrové křížení (Kroupa, 2014).

1.1 Hlavní význam zemědělství

V současnosti již zemědělství není pouhým nástrojem pro výrobu potravin a zajištění surovinové výroby. Zemědělství stále více ovlivňuje ráz krajiny, podporuje funkčnost krajiny, je hlavním ochráncem ekosystémů a v neposlední řadě mění její samotný vzhled. Napomáhá rozšířit biologickou různorodost, a to především díky vysoké ekologické stabilitě a bojuje proti znečišťování krajiny. Prostřednictvím moderních technologií 21. století napomáhá zemědělství k šetrnému obhospodařování půdy, ochraňuje půdu před vodní a větrnou erozí a znečištění spodních vod. Tím přispívá k ochraně krajiny a zlepšení životní podmínky živočichů a to nejen zvířete a ptactva, ale také člověka samotného (Kroupa, 2014).

1.2 Základní elementy zemědělství

Zemědělství můžeme rozdělit do dvou základních oblastí - oblasti rostlinné a oblasti živočišné. Do rostlinné produkce patří pěstování kulturních rostlin. Živočišná produkce se zabývá chovem hospodářských zvířat. Obě tato odvětví jsou členěna v závislosti na jejich produkci komodit.

Mezi rostlinné komodity jsou řazeny plodiny pěstované na polích. Jedná se o plodiny určené k lidské obživě a k výkrmu hospodářských zvířat. Velkou oblastní spotřeby se v současném století stává její technické a farmaceutické využití. Do této skupiny patří obiloviny, luskoviny, okopaniny, pícniny, technické a speciální plodiny. Speciálními plodinami jsou olejniny, chmel, ovoce, zelenina, vinná réva, cukrová řepa, léčivé a kořeninové rostliny (Kroupa, 2014a).

Živočišná výroba se soustředí hlavně na produkci masa, dále na produkci mléka a snášku vajec. V případě České republiky živočišná výroba převažuje nad rostlinnou výrobou a stále více domácí výroby putuje do zahraničí. Do masné produkce patří skot, drůbež, ovce, kozy, a prasata. Do zemědělské prvovýroby zařazujeme také koně, ty však jsou chovány pro jiné účely než hospodářská

zvířata. S dlouhodobou tradicí do této skupiny patří také chov ryb a chov včel. Rostlinná výroba je součástí živočišné výroby, a to z důvodu vytváření dostatečným a různorodých zásob krmiv. Chov skotu, ovcí i koz je rozšířen hlavně v horských a podhorských oblastech. Pastva je především v letním období a napomáhá k udržování i špatně dostupných zemědělských oblastí (Kroupa, 2014b).

1.3 Dotační tituly

Dotací se rozumí poskytnutí určitého množství finančních prostředků ze státního rozpočtu nebo z rozpočtů obcí a krajů, případně z fondů Evropské Unie (EU).

„Dotační zdroje lze v České republice (ČR) rozdělit na dvě základní skupiny podle zdroje finančních prostředků. Pro vstup ČR do Evropské unie jsou zemědělcům nabízeny evropské dotační programy (většinou částečně kofinancované ze státního rozpočtu ČR), které jsou vhodně doplněny národními dotačními programy (plně hrazeny ze státního rozpočtu ČR). Evropské dotační programy spolu s národními doplňkovými platbami administruje a vyplácí Státní zemědělský intervenční fond“ (Příručka žadatele SZIF, 2015 a).

a) Žádost o dotaci v zemědělství

Na základě Jednotné žádosti (JŽ) lze nárokovat dotace na plošná opatření, a to na přímé platby (zejména na plochu SAPS), kompenzační platby (AEO, LFA, NATURA2000) a Přejížděné vnitrostátní platby. Dotace v zemědělství jsou hlavním součástí programu rozvoje venkova (PRV), který je zaměřen na konkurenceschopnost zemědělství, udržitelné využití přírodních zdrojů, na opatření v oblasti klimatu a na vyvážený územní rozvoj venkovských oblastí. Podmínkou podání JŽ je termín podání, a to od 7. dubna do 15. května. Po uplynutí tohoto termínu je ještě možné podávat žádosti 25 kalendářních dní. Nicméně v případě takového pozdního podání bude žadateli udělena sankce ve výši 1% za každý prodlený pracovní den. Přesáhne-li prodlení 25 kalendářních dnů, žádost bude zamítnuta a žadateli nebude přiznána žádná platba (Příručka žadatele SZIF, 2015).

Žádost se podává na standardizovaném formuláři vydaném Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF), a to přednostně pomocí Portálu farmáře SZIF,

osobně, poštou, elektronickou podatelnou nebo datovou schránkou. Žádosti přijaté na OPŽL po tomto termínu budou zamítnuty (Příručka žadatele SZIF, 2015 a).

b) Dotační programy využívané zemědělskými podniky

Reforma Společné zemědělské politiky (SZP) EU v roce 2014 s sebou nesla v dotační oblasti mnoho změn pro nadcházející období. Rok 2014 byl přitom tzv. přechodový, kdy EU rozhodla, že se pro něj uplatní tytéž podmínky jako v předchozím období 2007 – 2013. Nyní se SZP nachází v programovém období 2015 – 2020, které má relativně stabilní podmínky.

1.4 Charakteristika jednotlivých nárokových dotací v roce 2015

Hlavním zdrojem „dotačních“ příjmů zemědělců jsou tzv. nárokové dotace, které v ČR členíme na:

a) Přímé platby na zemědělskou půdu

Žadatelem je fyzická osoba (FO) nebo právnická osoba (PO), která obhospodařuje zemědělskou půdu a je na žadatele vedena v Evidenci využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (Veřejný registr půd – Land parcel identification system „LPIS“). Žádost o poskytnutí této podpory v rámci jednotné platby na plochu je možné podat na následující zemědělské kultury (dle § 3 i zákona o zemědělství), přičemž na druhu zemědělské kultury nezávisí výše podpory:

- *orná půda (R)*
- *travní porost stálá pastvina (TSP)*
- *travní porost ostatní (TO)*
- *vinice (V)*
- *chmelnice (CN)*
- *ovocný sad intenzivní (SI)*
- *ovocný sad ostatní (SO)*
- *školka (K)*
- *zelinářská zahrada (Z)*
- *rychle rostoucí dřeviny (D)*
- *jiná kultura oprávněná pro dotace (O) (Příručka žadatele szif, 2014 b, str. 10)*

Jednou z podmínek pro poskytnutí této podpory je dodržení minimální výměry, na kterou může být podpora poskytnuta. Ta činí v součtu všech půdních bloků a dílů půdních bloků v Jednotné žádosti nejméně 1 ha zemědělské půdy. Veškeré půdní bloky a díly půdních bloků musí být uvedeny v Evidenci. Zemědělská půda, na kterou je požadováno poskytnutí podpory, musí být na žadatele vedena v Evidenci nejméně od data podání žádosti do 31. srpna kalendářního roku. Dále musí být zemědělsky obhospodařována a udržována po celý kalendářní rok v souladu s podmínkami Cross Compliance. Podmínky cross compliance (CC), neboli Kontroly podmíněnosti, jsou v České republice prováděny od 1. ledna 2009. Týkají se zachování dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy a nalezneme je na stránkách Ministerstva zemědělství (Příručka žadatele SZIF, 2014 c, str. 10).

Mezi přímé platby na zemědělskou půdu patří:

- Jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS).
- Platba pro mladé zemědělce, kde je příplatek 25 % k SAPS.
- Platba na ozelenění (Greening).
- Podpora vázané na produkci.

Žadatel přímé platby musí být zemědělský podnikatel zaregistrovaný u místně příslušného obecního úřadu s rozšířenou působností nebo musí být evidovaný v registru zemědělských podnikatelů. Druhou podmínkou je, že je žadatel aktivní zemědělec (SZIF, 2014 d, str. 10).

- **SAPS a platba pro mladé zemědělce**

Až do roku 2020 bude pro výplatu přímých plateb používán systém jednotné platby na plochu (SAPS). Minimální výměra zemědělské půdy, na kterou lze poskytovat platbu, je 1 ha. Zemědělská půda musí být evidována na žadatele v LPIS ode dne doručení žádosti o platbu do 31. 8. Odhad sazby SAPS je cca 130 EUR/ha. Mladí zemědělci jsou po dobu 5 let od zahájení činnosti podporováni navýšením sazby SAPS o 25 % pouze do výše 90 ha. Tato doba se zkracuje o počet let, která uplynula od založení podniku do prvního podání žádosti o přímé platby.

Mladým zemědělcem se rozumí fyzická osoba zakládající nový podnik, ale však maximálně 5 let před podáním žádosti na přímé platby, která nedosáhne v roce

2015 věku 40 let. V letošním roce platí pro ročníky 1976 a mladší zemědělci. Dále se mladým zemědělcem rozumí právnická osoba, avšak musí být řízena mladým zemědělcem, který splňuje definici žadatele fyzické osoby, plní funkce statutárního orgánu a podílí se na základním kapitálu z více než 50 %.

- **Platba na ozelenění (Greening)**

Pro získání platby na ozelenění je nutné dodržovat postupy příznivé pro životní prostředí, které zahrnují tři oblasti:

- diverzifikace plodin,
- zachování trvalých travních porostů
- plocha využívaná v ekologickém zájmu (EFA)

Pro získání platby na ozelenění automaticky splňují podmínky ekologičtí zemědělci a zemědělci s výměrou orné půdy do 10 ha. Pokud má zemědělský podnik více než 15 ha orné půdy, pak by měl vyčlenit alespoň 5 % půdy jako tzv. plochu v ekologickém zájmu. U zemědělců s více než 30 ha orné půdy se podmínky diverzifikace plodin a zachování ploch využívaných v ekologickém zájmu vztahují vždy.

- **Diverzifikace plodin**

Farmy s výměrou nad 30 ha orné půdy mají za povinnost pěstovat alespoň tři plodiny v hospodářském roce, přičemž hlavní plodina nezabere více než 75 % orné půdy a dvě hlavní plodiny více než 95 % orné půdy.

Jednotlivé plodiny budou deklarovány v žádosti o dotaci (podává se do 15.5.).

Kontrola plnění podmínky diverzifikace bude prováděna v období od 1. 6. do 31. 8.

Jednotlivou plodinou se rozumí:

- *Plodina podle rodu (např. pšenice, ječmen),*
- *Ozimé x jarní varianty (např. pšenice ozimá, pšenice jarní),*
- *V rámci čeledi brukvovitých, lilkovitých a tykvovitých plodina podle rodu a druhu (např. lilek brambor, lilek rajče),*
- *Úhor,*
- *Tráva na orné půdě,*
- *Směs jednotlivých plodin*

- **Zachování trvalých travních porostů**

Od r. 2015 je zrušena podmínka plošného zákazu rozorání trvalých travních porostů (TTP). Řešena změna kultury v LPIS z T (travní porost) na R (orná půda). Zákaz rozorání trvalých travních porostů se týká pouze následujících území:

- *Natura 2000,*
- *zóna CHKO a NP, které se nenacházejí v oblastech Natura 2000,*
- *národní přírodní památky, národní přírodní rezervace a přírodní památky,*
- *pásy o šířce minimálně 12 m, které přiléhají k vodnímu útvaru,*
- *silně erozně ohrožená půda,*
- *v LPIS vymezené podmáčené a rašelinné louky,*
- *třetí aplikační pásmo zranitelných oblastí dusičnany.*

Trávu vedenou v LPIS pod novou kulturou G (orná půda – travní porost) bude možné rozorát kdykoliv.

Povinnost nesnížit poměr travních porostů vůči celkové zemědělské půdě o více než 5 % bude sledována na celostátní úrovni. Případná povinnost travní porost po rozorání obnovit bude stanovena v případě zhoršujícího se poměru na území ČR, a to na základě oznámení SZIF.

b) Plocha využívaná v ekologickém zájmu (EFA)

Podniky s výměrou nad 15 ha orné půdy musejí zachovat 5 % plochy orné půdy jako tzv. plochu v ekologickém zájmu (EFA – ecological focus area). K jednotlivým druhům ploch využívaných v ekologickém zájmu jsou stanoveny váhové koeficienty, které mají zajistit zohlednění přínosu těchto ploch. Tudiž výsledná výměra, která je nezbytná pro splnění podmínky může činit 3 až 15 % podle toho, jaké opatření, či jejich kombinaci si podnik vybere.

Za plochy využívané v ekologickém zájmu budou uznány následující možnosti.

- *Půda ponechaná ladem*
- *Terasy a krajinné prvky + plochy na okrajích polí (souvratě)*
- *Plochy s rychle rostoucími dřevinami pěstovanými ve výmladkových plantážích bez použití minerálních hnojiv nebo přípravků na ochranu rostlin*
- *Zalesněné plochy*
- *Plochy s meziplodinami*

- *Plochy s plodinami, které vážou dusík*

Plochy EFA musejí být v zemědělském podniku založeny na výměře 15,7 ha. Pokud by bylo využito ploch s plodinami poutajícími vzdušný dusík, jednalo by se o výměru cca 22,4 ha. Pokud by bylo využito souvratí, jednalo by se o plochu 10,5 ha.

c) Platby v méně příznivých oblastech (LFA)

Žadatelem je FO nebo PO obhospodařující zemědělskou půdu s kulturou travní porost v oblastech LFA . Minimální výměra je 1 ha, která je na ni vedena v LPIS od data doručení žádosti Fondu do 30. září 2014. Zemědělská půda musí být po celý kalendářní rok udržována v souladu s podmínkami Cross Compliance. Platba LFA se poskytuje pouze na travní porosty obhospodařované v těchto oblastech:

- *horské oblasti (oblast typu HA a HB),*
- *ostatní méně příznivé oblasti (oblast typu OA a OB),*
- *oblasti se specifickým omezením (oblast typu S), (SZIF, 2015 e, str. 28).*

d) Dojnice – Zvláštní podpora na krávy chované v systému s tržní produkcí mléka

Žadatelem je FO nebo PO, která chová krávy s tržní produkcí mléka (dále jen dojnice) na hospodářství registrovaném v ústřední evidenci vedené podle plemenářského zákona k 31. březnu roku, na který je platba požadována. (szif, 2014 f, str. 43). Jelikož se jedná o přímou platbu, žadatel musí vykázat veškerou zemědělskou půdu, kterou užívá, bez ohledu na to, zda na ni žádá některou plošnou platbu. Žadatel musí společně s vyplněnou jednotnou žádostí JŽ předložit následující dokumenty:

- *seznam dojnic chovaných žadatelem k 31. březnu příslušného kalendářního roku včetně identifikačních čísel a dat narození, nebo dat zaevidování do ústřední evidence, systému chovu z hlediska tržní produkce mléka a výpočet VDJ.*
- *Doklad prokazující podíl příjmů nebo tržeb za prodané mléko.*

e) Agroenvironmentálně klimatické opatření

Žadatelem Agroenvironmentálně klimatického opatření (AEKO) je FO nebo PO obhospodařující zemědělskou půdu, která je na ni vedena v LPIS (včetně nepodnikatelů majících právní subjektivitu jako např.: obce, školy, nepodnikající fyzické osoby, apod.). Dotace se poskytne, pokud je žadatel zařazen do příslušného agroenvironmentálního opatření.

Základní podmínkou pro poskytování finanční podpory a AEKO je uzavření pětiletého závazku podáním žádosti o zařazení na počátku pětiletého období a v rámci tohoto závazku každoroční podávání žádosti o poskytnutí dotace (SZIF, 2015 g, str. 28).

Žadatel může podat žádost o zařazení i na minimální stanovenou výměru zemědělské půdy evidované na žadatele LPIS. Přehled výměr, na které musí žadatel minimálně žádat o zařazení do AEKO uvádí následující tabulka č. 1.:

Tabulka 1 – Minimální výměry pro zařazení do AEO

Minimální výměra	Podopatření
0,5 ha	ekologické zemědělství
0,5 ha	vinice (V) integrovaná produkce révy vinné
0,5 ha	standardní orné půdy (R) integrovaná produkce zeleniny
0,5 ha	ovocného sadu (S) integrovaná produkce ovoce
2 ha	trvalého travního porostu (T) ošetřování travních porostů
0,5 ha	standardní orné půdy (R) - zatravňování orné půdy
0,5 ha	standardní orné půdy (R) - ochrana čejky chochlaté
2 ha	standardní orné půdy (R) - biopásy

Zdroj: METODIKA k provádění nařízení vlády č. 75/2015 Sb.

1.5 Přejícné vnitrostátní podpory - PVP pro 2014

Přejícná vnitrostátní podpora (PVP), dříve tzv. top-up, umožňuje podpořit citlivé sektory zemědělství. Poskytuje se výhradně z národního rozpočtu a v praxi představuje pokračování národních doplňkových plateb k přímým podporám. Podpora se zaměřuje na sektor přeživkavců, krav chovaných v systému bez tržní produkce mléka, ovcí a koz, chmele, brambor pro výrobu škrobu a zemědělskou půdu (SZIF, 2015 e, str. 16).

Žadatelem je FO nebo PO, obhospodařující zemědělskou půdu o výměře nejméně 1 ha, která je na ni vedena v LPIS (SZIF, 2015 f, str. 17).

a) Platba na zemědělskou půdu

Žadatelem je FO nebo PO, která obhospodařuje zemědělskou půdu a ta je vedena na žadatele v Evidenci o výměře nejméně 1 ha. Pro platbu je způsobilá veškerá zemědělská půda, která je vedena v Evidenci jako oprávněná pro dotaci po dobu nejméně od doručení žádosti do 31. srpna a je žadatelem zemědělsky obhospodařována po celou dobu, kdy je vedena v Evidenci (SZIF, 2015 g, str. 16).

b) Platba na přežvýkavce

Žadatelem je FO nebo PO, která k 31. březnu předchozího roku než je žádáno chovala přežvýkavce na hospodaření, které je registrované v ústřední evidenci, v množství nejméně dvě velké dobytčí jednotky. Údajem pro platbu je celkový počet velkých dobytčích jednotek stanovený podle počtu přežvýkavců vedených v ústřední evidenci k 31. březnu předcházejícího roku. Nejnižším počtem jsou dvě velké dobytčí jednotky (VDJ) (SZIF, 2015 h, str. 17).

Od roku 2014 se již nepočítá oproti předchozím rokům 2012 a 2013 s uplatněním modulace, tj. snížení platby.

2 Charakteristika podniku

Analyzovaný zemědělský podnik se nachází v blízkosti malé obce Všelibice v Libereckém kraji. Hospodaří na výměře 894,31 ha půdy. Ornou půdu tvoří přibližně 700 ha půdy a zbývajících téměř 200 ha tvoří travní porost. Veškerou půdu má zemědělský podnik pronajatou od vlastníků v jeho okolí. Pozemky se nachází v členitém terénu s průměrnou nadmořskou výškou cca 400 m a jsou definovány jako bramborářsko-ovesné oblasti. Zaměřuje se jak na živočišnou, tak na rostlinnou výrobu a pro udržení jeho finanční stability podniká i v oblastech výroby a služeb.

V rostlinné výrobě družstvo pěstuje obiloviny, řepku a krmné plodiny. V živočišné výrobě se zaměřuje na chov skotu a produkci mléka.

2.1 Obecný popis podniku

Obchodní firma:	Družstvo Borek
Sídlo společnosti:	Všelibice 66, 463 48 Všelibice
Identifikační číslo:	472 85 931
Právní forma:	Družstvo
Datum zápisu:	22. října 1992
Základní kapitál:	1.0 milion Kč

Předmět podnikání:

- Zemědělská výroba.
- Koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej kromě zboží vyhrazeného v příloze 1-3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.
- Práce a služby (opravy zemědělských strojů a motorových vozidel, kovářství, sváření, truhlářství, zhotovování výrobků z plastických hmot, silniční motorová doprava).
- Pronájem a nájem věcí nemovitých i movitých zejména půdy, budov, strojů a zařízení bez poskytování jiných než základních služeb spojených s pronájmem.

- Zajišťování potřeb členů, zejména hospodářských a sociálních.

Nejvyšším orgánem družstva je členská schůze, která se schází ve lhůtě určených stanovami, nejméně však jednou za rok. Statutárním orgánem družstva je představenstvo, které má 7 členů. Členové představenstva si mezi sebou volí svého předsedu a svého místopředsedu. Členové představenstva jsou voleni na dobu pěti let. Kontrolním orgánem společnosti je kontrolní komise, která má nejméně tři členy a je volena na dobu pěti let. Předseda družstva, který stojí v čele družstva je jmenován (volen) představenstvem. Toto představenstvo ho může také odvolat.

Družstvo podniká v zemědělské výrobě, provozuje jak rostlinnou, tak živočišnou výrobu. V rostlinné výrobě družstvo pěstuje obiloviny, řepku a krmné plodiny. V živočišné výrobě se družstvo orientuje na chov skotu a z toho zejména na tržní produkci mléka.

Dále Družstvo podniká ve výrobě plastů.

Družstvo Borek hospodaří v režimu konvenčního zemědělství, na 394,31 ha (dle LPIS) v katastrálních územích Benešovice u Všelibic, Březová u Všelibic, Hrubý Lesnov, Hlavice, Přibyslavice, Cetenov, Libíč, Vápno, Malčice u Všelibic, Nesvačily u Všelibic, Rostkov, Všelibice.

Z celkové výměry zemědělské půdy tvoří 81,16 ha travní porosty, které jsou obhospodařovány jakou louky. Na orné půdě (313,15 ha) jsou pěstovány tržní plodiny (obilniny, řepka) a krmné plodiny. Z živočišné výroby je podnik zaměřen na chov skotu, se zaměřením na skot s tržní produkcí mléka. Skot je evidován v ústřední evidenci hospodářských zvířat dle plemenářského zákona. Průměrný stav zvířat v roce 2014 byl cca 157 DJ skotu.

Zemědělský podnik hospodaří ve zranitelných oblastech ve smyslu nařízení vlády č.262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programem, a to na veškeré výměře. Některé obhospodařované pozemky se nacházejí v ochranném pásmu podzemních vod (PHO 2a a PHO 2b) Dolánky, vyhlášené rozhodnutím Vod 3057/73-405 ze dne 20. 12. 1973. Hospodářství Všelibice leží v blízkosti potoka Malá Mohelka.

Na některých pozemcích s ornou půdou se nacházejí silně erozně ohrožené půdy (SEO) a mírně erozně ohrožené půdy (MEO).

Zemědělský podnik byl zařazen do agroenvironmentálních opatření se závazkem B1/L (louky) do konce roku 2014.

2.2 Číselné údaje podniku

V níže uvedených tabulkách můžeme vidět přehled veškerých číselných údajů podniku z předchozí kapitoly.

Tabulka 2: Výměra zemědělské půdy v registru půd LIPS

Zemědělská půda	Název dotace	Deklarovaná plocha
LPIS - zemědělská půda	Orná půda	313,15 ha
	Travní porost	81,16 ha
Celková výměra zemědělské půdy registrovaná v LIPS		394,31 ha

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

Tabulka číslo 2 zobrazuje informace o celkové výměře zemědělské půdě podniku vedené ve veřejném registru půd.

Tabulka číslo 3 uvádí celkový seznam možných dotací pro zemědělský podnik. Dotace využívané zemědělským podnikem jsou vedeny v ha a VDJ (popřípadě kusech).

Tabulka 3: Přehled čerpaných dotací zemědělským podnikem

Zkratka dotace	Název dotace	Deklarovaná plocha [ha, VDJ, ks]
SAPS	Jednotná platba na plochu	394,31 ha
LFA - Méně příznivé oblasti	Horské oblasti typu S	110,54 ha
Ochranná pásma vodních zdrojů	OPVZ II st.	7,91 ha
	PHO3	96,83 ha
Zranitelná oblast dusičnany	-	394,31 ha
ZCHO - Zvláště chráněná oblast	-	-
Natura 2000	-	-
EZ - Ekologické zemědělství	-	-
PVP	Platba na zemědělskou půdu	398,65 ha
	Platba na přežvýkavce	162,2 ha
AEKO agroenvironmentálně klimatické opatření	Louky	83,55 ha
	Skot	157 DJ
	Dojnice	79 ks

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

3 Analýza vybraných dotačních titulů v zemědělství

Praktická část se zabývá analýzou vybraných dotačních titulů v podniku. Družstvo Borek čerpalo v roce 2014 výše popsané dotace. Protože od roku 2015 dochází k podstatným změnám v dotační politice, je v následujícím textu uvedeno srovnání dotačních příjmů do roku 2014 a od roku 2015.

3.1 Přehled žádaných dotací zkoumaného podniku v roce 2014

V následující tabulce jsou uvedeny veškeré finanční prostředky čerpané podnikem z poskytovaných dotačních titulů v roce 2014. Struktura odpovídá obvyklé struktuře zemědělského podniku s kombinovanou živočišnou a rostlinnou výrobou hospodařícího v méně příznivých oblastech.

Tabulka 4: Žádané dotace v roce 2014

Zkratka dotace	Název dotace	Deklarovaná plocha [ha, VDJ]	Celkem [Kč]
SAPS	Jednotná platba na plochu	398,61	2 358 603
PVP	Platba na zemědělskou půdu	398,65	73 719
	Platba na přežvýkavce	162,20	15 675
LFA	Platba na méně příznivé oblasti – typ ostatní méně příznivá oblast S	105,64	253 536
AEO (B1-L)	Agroenvironmentální opatření – ošetřování travních porostů Louky	83,55	172 203
AEO (C2)	Agroenvironmentální opatření – péče o krajinu – Pěstování meziplodin	83,55	110 863
DOJNICE	Přímé platby podle č. 68 – Platba na Dojnice	79,00	214 469
Celkem	-	-	3 199 068

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

3.2 Předpokládané požadování dotace zkoumaného podniku v roce 2015

V roce 2015 ve shodě se změnou dotační politiky v oblasti zemědělství se zkoumaný zemědělský podnik přizpůsobuje zmíněným změnám. V první řadě bude podnik reagovat na požadavek ozelenění (tzv. greening), kdy v důsledku tohoto obnoví plochy víceletých pícnin na orné půdě založené na porostech jetele a vojtěšky. Druhá k některé méně výnosné zemědělské půdy zatravní buď s dotací anebo nelze-li pak na vlastní náklady.

a) Přímé platby

V rámci přímých plateb pobírá podnik pro rok 2015 dvě dílčí platby. Jednotná platba na plochu (tzv. SAPS), které se nově skládá ze základní platby (cca 130 EUR/ha) a platby za ozelenění (cca 70 EUR/ha). Výše obou plateb je obdobná jako tomu bylo v minulosti u platby SAPS.

Jelikož podnik má více, než 15 ha orné půdy musí splňovat obě podmínky pro ozelenění. Jedná se jak o diverzifikaci plodin (nejméně 3 plodiny s tím, že nejvíce zastoupená plodina musí mít maximální podíl 75%). Zadruhé se jedná o vyčlenění ploch v ekologickém zájmu v rozsahu alespoň 5% orné půdy. Prvně zmíněnou podmínku zkoumaný podnik přirozeně splňuje, neboť díky živočišné výrobě má pestrý osevní postup. Přehled pěstovaných plodin ukazuje následující tabulka.

Tabulka 5: přehled pěstovaných plodin zemědělského podniku

Pěstované plodiny	v %	Výměra
Pšenice ozimá	33,97	101,37
Kukuřice	12,46	37,20
Řepka ozimá	12,00	35,80
Pšenice Jarní	7,63	22,78
Tritikale ozimé	4,52	13,50
Hořčice bílá	4,52	13,49
Oves	4,42	13,19
Hrách	4,06	12,12
Jetel	3,61	10,78
Ječmen jarní	2,64	7,88
Vojtěškotravní směs s převahou vojtěšky	1,27	3,78

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

U druhé z podmínek si podnik vybral variantu, která je pro podnik s živočišnou výrobou typická. Protože má podnik živočišnou výrobu, je pro něj přirozené, aby ozelenění splnil prostřednictvím pěstování plodin vážících dusík (např. jetel nebo vojtěška). Na tyto plochy také je možné získat dotaci na pěstování bílkovinných plodin, čímž se dotační příjem zvyšuje oproti roku 2014.

b) Dobrovolně vázané platby na produkci

Stejně jako v minulém období bude zemědělský podnik žádat na platby na dojnice, tato platba je oproti předchozímu období očekávána vyšší o cca 40 % (3.400 Kč/ks).

Zkoumanému podniku mírně poklesly stavy dojnic (o cca 10 ks), přesto dotační příjem je očekáván vyšší (cca 238.000 Kč proti dosavadním 214.469,28 Kč)

Druhou platbou spadající do této kategorie je nová platba na bílkovinné plodiny. Tato platba bude poskytována na porosty plodin, jako jsou hrách, vojtěška. Zkoumaný podnik předpokládá pro tyto plodiny výměru 23 ha a celkový dotační příjem vyšší o cca 78,000 Kč.

c) Doplnkové národní platby - PVP

Doplnkové národní platby zůstávají shodné a předpokládá se, že podnik bude pobírat dotace na zemědělskou půdu a dále na VDJ na úrovni roku 2007. Tato dotace je atypická a jediná se vztahuje k historickému stavu.

d) Agroenvironmentálně-klimatické opatření (AEKO) od roku 2015

Zemědělskému podniku skončilo zařazení do agroenvironmentálního opatření podle Programu rozvoje venkova (PRV) 2007-2014. Zemědělský podnik s jistotou využije opět možnosti vstoupit do titulu ošetřování travních porostů na další pětileté období.

Základní principy AEKO:

- 5letý závazek,
- plnění cross compliance,
- plnění minimálních požadavků na použití hnojiv a POR,
- limity na navýšení a snížení výměry v rámci závazku,
- specifické podmínky jednotlivých titulů – níže tabulka poskytuje základní přehled.

V roce 2014 bylo v podniku chováno v průměru 126,2 VDJ (velkých dobytčích jednotek). Pro upřesnění 1 velká dobytčí jednotka VDJ představuje 500 kg živé váhy zvířete (například krávy). Výměra zemědělské půdy činí 394,31 ha a výměra travního porostu je 81 ha. Zvířata nejsou pasena.

Pro účely možnosti vstupu do opatření Ošetřování travních porostů byl proveden výpočet splnění podmínky intenzity (dle stavu zvířat v roce 2014):

- min. intenzita 0,3 VDJ/ha TTP v LPIS (od 1. 6. do 30. 9., všechna zvířata)
(příklad: 0,3 velké dobytčí jednotky pasené na ha trvalého travního porostu vedeného ve veřejném registru půd v období od 1.6 do 30.9, tedy pro 1 VDJ je zapotřebí min. 3,33 ha půdy)
- max. intenzita 1,5 VDJ/ha ZP v LPIS (od 1. 6. do 30. 9., všechna zvířata)

Intenzita chovu pro účely dotace je 1,55 VDJ/ha travního porostu a 0,32 VDJ/ha zemědělské půdy. Při tomto stavu zvířat by podnik splnil základní podmínky AEKO.

Při očekávané výměře ošetřování travních porostů 81 ha budou dotační příjmy činit 215.000 Kč, což je více než v současné době.

e) Platby LFA – méně příznivé oblasti

Platby na méně příznivé oblasti se dělí do čtyř označení:

- N – oblasti nespádající do LFA
- H – horské oblasti (řazené dle nadmořské výšky)
- O – ostatní méně příznivé oblasti (řazené dle výnosnosti půdy)
- S – oblasti se specifickým omezením (poddolování, sucho)

Dotace se poskytuje na zemědělskou půdu v méně příznivých oblastech typu S. Od roku 2015 lze čerpat tuto dotaci nejen na travní porosty, ale i na ostatní kultury (v případě našeho podniku bude dotace poskytována i na ornou půdu. Podmínky jsou fakticky totožné, jako v případě ošetřování travních porostů, tj. intenzita 0,3 VDJ/ha TTP, přičemž tato intenzita musí být splněna každý den ve stanoveném kontrolním období (od 1.6 do 30.9).

Podnik je tudíž splňuje. Nově má v LFA zařazeno 103 ha, oproti 36 ha do roku 2014. Očekávaný dotační příjem činí 237.000,- Kč.

Tabulka 6: Přepočítavací koeficienty hospodaření zvířat na velké dobytčí jednotky

Druh a kategorie hospodářských zvířat	Koeficient přepočtu na velké dobytčí jednotky
skot nad 24 měsíců	1,0
skot nad 6 měsíců do 24 měsíců	0,6
skot do 6 měsíců	0,4
ovce nad 12 měsíců	0,15
kozy nad 12 měsíců	0,15
koně nad 6 měsíců	1,0
koně do 6 měsíců	0,4

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

Přepočítavací koeficient hospodářských zvířat na velké dobytčí jednotky pro opatření dobré životní podmínky zvířat.

Níže je uvedena souhrnná tabulka s předpokládanými dotacemi v roce 2015

Tabulka 7: Předpokladané dotace pro rok 2015

Zkratka dotace	Název dotace	Deklarovaná plocha [ha, VDJ]	Celkem [Kč]
SAPS	Jednotná platba na plochu	380,30	1 331 050
	+ Greening	380,30	760 600
	Bílkoviny	10	34 300
PVP	Platba na zemědělskou půdu	380,30	73 719
	Platba na přežvýkavce	162,20	15 675
LFA	Platba na méně příznivé oblasti – typ ostatní méně příznivá oblast S	105,64	253 536
AEKO (OTP)	Agroenvironmentální opatření – ošetřování travních porostů – Základní titul	81,85	238 000
BP	Platba na bílkovinné plodiny	23,00	77 860
DOJNICE	Přímé platby podle č. 68 – Platba na Dojnice	70,00	220 995
CELKEM	-		3 005 735

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

4 Vyhodnocení dopadů nové dotační politiky na zkoumaný podnik

Porovnání údajů analyzovaného podniku z přechodného období v roce 2014 a nového dotačního období roku 2015.

4.1 Meziroční srovnání dotačních příjmů z let 2014 a 2015

Ve výše uvedeném textu byly zanalyzovány dotační podmínky pro rok 2014 a pro rok 2015. Změny dotační politiky ve vztahu ke zkoumanému podniku ukazuje následující schéma:

Obrázek 1: Změny dotační politiky ve vztahu ke zkoumanému podniku.

<u>Staré dotační tituly</u>	<u>Nové dotační tituly</u>
SAPS	SAPS + GREENING
PVP platby	PVP platby
LFA na TTP	LFA na TTP a ornou půdu
AEO (C2)	Zrušeno
AEO (B1-L)	AEKO (Ošetřování travních porostů)
Dojnice	Dojnice
	Bílkovinné plodiny

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

V číselném vyjádření ukazuje dopady následující tabulka.

Tabulka 8: Porovnání dotací roku 2014 a 2015

Zkratka dotace 2014	Celkem [Kč]	Zkratka dotace 2015	Celkem [Kč]
SAPS	2.358.602,94	SAPS +greening	2.125.950
PVP ZP + přežvýkavci	73.718,65	PVP ZP + přežvýkavci	73.718,65
	15.675,01		15.675,01
LFA	83.598,61	LFA	253.536
AEKO (OTP)	172.203,25	AEKO (OTP)	220.995
AEKO(C2)	110.862,58	-	-
-	-	BP	77.860
DOJNICE	214.469,28	DOJNICE	238.000
Celkem	3.029.130,32	Celkem	3.005.734,66
Rozdíl		-23 395,66	

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

Z uvedené tabulky je zřejmé, že nová dotační politika stabilizovala dotační příjmy zkoumaného zemědělského podniku a tato skutečnost zčásti odpovídá cílům zemědělské politiky prosazované Ministerstvem zemědělství od roku 2014. V přepočtu na ha obhospodařované zemědělské půdy došlo dokonce k znatelnému nárůstu dotačních cílů.

V rámci těchto cílů je prosazována živočišná výroba v kombinaci s pěstováním krmných plodin na orné půdě. Protože zkoumaný podnik chová dojnice, je pro něj krmná základna na orné půdě přirozená a tudíž neměl problém se novým dotačním podmínkám přizpůsobit. Nicméně díky tomu, že nemá volné ustájení dojníc, nemá možnost požádat o dotace na welfare dojníc ve výši cca 3,500 Kč/ha, což činí cca 200.000 Kč v celkovém objemu dotačních prostředků.

V číselném vyjádření došlo:

- Nárůst celkových dotačních příjmů. Za předpokladu nezměněného stavu dojníc a výměry orné půdy by došlo k nárůstu celkových příjmů o 2 %. Podniku však klesl počet dojníc a mírně poklesla výměra pronajaté půdy,

tedy poklesly i celkové dotační příjmy z 3.029.130,32 Kč na 3.005.734,66 Kč.

- V přepočtu na obhospodařovaný ha se zvýšil dotační příjem z 2310 Kč/ha na 1898 Kč/ha, tj, nárůst 17%. O tuto částku se měla zvýšit ziskovost podniku, protože z hlediska nákladů k žádným změnám nedošlo. Nicméně podniku klesly stavy pro výpočet výše dotací, tudíž vyšší dotace nepředstavují vyšší zisk.

4.2 Návrh potenciálních variant možných změn zaměření podniku pro nadcházející rok 2016

Výše popsaný předpokládaný stav roku 2015 odráží skutečnost, že podnik nemusí realizovat žádné strukturální změny. V zásadě se ovšem nabízí tři změny, které by mohly vést k vyšší ziskovosti podniku:

- I. Nezměněná struktura dotačních titulů s navýšením počtu dojnic a pronájmem zemědělské půdy pro dorovnání stavu z roku 2014.
- II. Zatravnit ztrátové pozemky s ornou půdou.
- III. Zrušit výrobu mléka a přeorientovat firmu na chov skotu bez TPM.

I. Nezměněná struktura dotačních titulů s navýšením počtu dojnic a pronájmem zemědělské půdy

Zemědělskému podniku v roce 2014 mírně poklesl počet dojnic. Tento stav by mohl dorovnat či navýšit připuštěním mladých jalovic, či koupí nových kusů. Příjmy z dotace na Dojnice by se tak zvýšili minimálně o 30 600,- Kč. Zároveň si podnik může navýšit celkový příjem pronájmem zemědělské půdy. Pokud by se podniku podařilo dosáhnout původního stavu k roku 2014 a navýšení zemědělské půdy minimálně o 10 ha půdy, došlo k navýšení příjmů z dotací jednotné platby na plochu, dotace na ozelenění a platby na zemědělskou půdu v částce 60 000,- Kč. Čímž by celkové výnosy vrostly na 3 119 729,- Kč a podnik by dosáhl 2% navýšení zisku, o který přišel v letošním roce 2014.

II. Zatravnit ztrátové pozemky s ornou půdou

V rámci zkoumaného zemědělského podniku jsou obhospodařovány některé pozemky, které vykazují trvale zápornou ziskovost. V současné době se jedná o

cca 30 ha. U těchto pozemků se nabízí zařazení do dotačního titulu zatravnění orné půdy s dotací 8.600 Kč/ha nad rámec SAPS a LFA. U těchto pozemků by tak dotační příjem činil cca 17.000 Kč/ha oproti nákladům na dvě seče ve výši max. 8.000 Kč/ha.

Tuto variantu zemědělský podnik využil, byť ne u celkové výměry 30 ha, a to z důvodu překážek na straně vlastníka, který si nepřeje změnu kultury. Výměra neúrodných zemědělských pozemků, u nichž je ze stran vlastníka, nakonec činil 7 ha a u nich došlo k zatravnění. Dotační příjmy byly tak zvýšeny o 60.000 Kč ročně a navíc na těchto pozemcích není nadále generována ztráta z polní výroby, která může dosahovat až 5.000 Kč/ha.

III. Zrušit výrobu mléka a přeorientovat firmu na chov skotu bez TPM

Další variantou pro potenciální zvýšení ziskovosti, je možnost zrušení výroby mléka, která je v podmínkách zkoumaného zemědělského podniku taktéž ztrátová.

Tato varianta by představovala následující:

- přechod na chov krav bez tržní produkce mléka (KBTPM) – příjem pouze z telat (cca 60 telat ročně),
- zajištění pastevního areálu pro krávy,
- změnu osevního postupu – vyřazení kukuřice, snížení pícnin na orné půdě,
- propuštění nejméně 3 pracovních sil, protože KBTPM nevyžadují tolik pracovních sil.

Výnosová/nákladová situace by se v podniku radikálně změnila:

- příjmy z mléka ve výši 3,64 mil. Kč ročně by nahradil příjem z prodaných telat (60 x 15000 ks = 900000),
- v dotacích by podnik nečerpal dotace na dojnice (238.000 Kč), ale získal by dotaci na masná telata (cca 320.000 Kč),
- ušetřil by za 3 pracovní síly (1.000.000 Kč za rok),
- změna struktury výroby na cca 40 ha (kukuřice) a cca 20 ha (jetel) by změnila strukturu takto:

- a. Na pozemcích, kde doposud byla pěstována kukuřice, by byly pěstovány obiloviny nebo řepka se ziskovostí cca 4 - 5.000 Kč/ha. Oproti tomu úspora nákladů na výrobu kukuřice činí 27.000 Kč/ha (tržba z kukuřice je fakticky započtena v tržbě za mléko). Tedy na pozemcích po kukuřici by zemědělský podnik byl o 32.000 Kč/ha ziskovější.
- b. Na pozemcích, kde doposud byl pěstován jetel, by došlo k postupnému zatravnění a pěstování trav. Ziskovost pozemku porovnáním nákladů a dotačního příjmu by se přiblížila obvyklým cca 3.- 4.000 Kč/ha oproti cca – 10.000 Kč v případě pěstování jetele (příjem je opět započten v tržbě za mléko)
- c. Obilí, které normálně je krmeno dojnicím (cca 2 kg na DJ/den) by bylo možné prodat za běžnou tržní cenu (cca 3,000 Kč/t)

V následující tabulce můžeme vidět porovnání variant při produkci mléka a krmné základny s kukuřicí a jetelem v opozici předpokládaný stav po změně struktury družstva a přeorientování produkce na chov skotu bez TPM. Varianta chovu bez tržní produkce mléka vychází o 122 000,- Kč ziskověji. Tato změna je však podmíněna také změnami na straně nákladů, kdy družstvo ušetří za obhospodařování polí s produkcí kukuřice a jetele, které jsou pro podnik velmi nákladné a zároveň ponížení příjmu z prodeje mléka na straně druhé. Družstvo sice přijde o zisk z prodeje mléka a dotací na dojnice, tato ztráta však bude nahrazena dotací na masné tele a příjmy z prodeje telat, které jsou stabilnějšími příjmy pro daný podnik, a to z důvodu kolísavé ceny mléka. Cena mléka se často nachází pod potenciálem a tak podnik mnohdy neprodá mléko za cenu, kterou předpokládal, ale za cenu nižší.

Tabulka 9: Rozdílné stavy při změně výroby mléka a přeorientování firmy na chov skotu bez TPM

Původní stav 2015		Předpokládaný stav 2016	
Příjmy z mléka a dotací	3 640 000	Příjmy z telat	900 000
Dotace na dojnici	238 000	Dotace na masné tele	320 000
Pracovní síly	-1 000 000	Pracovní Síly	0
Produkce kukuřice	-1 080 000	Obilí	200 000
Produkce jetel	-200 000	Obilí	100 000
		Obilí neskrmené/prodané	200 000
Celkem	1 598 000	Celkem	1 720 000
Rozdíl obou variant	122 000 Kč		

Zdroj: Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

Podniku by se tak zvýšil příjem o 122 000,- Kč a celkové příjmy by dosahovaly částky 3.151.130,- Kč. Díky těmto příjmům by nám narostl i zisk, jelikož náklady na změnu struktury hospodaření podniku jsou minimální.

Tato varianta s sebou přináší další možnosti navýšení rozpočtu ze strany dotačních titulů a to dotací welfare. Při volném ustájení, zajištění výběhu pro skot a dodržování několika podmínek pro ochranu zvířat by podnik byl zařazen do dotačního programu welfare. Volný výběh by mohl být zajištěn na zatravněném poli hned v blízkosti daného zemědělského družstva. Podniku by se tak mohl zvýšit příjem o dalších cca 150 000,- Kč, čím by tato varianta vycházela mnohem zajímavěji.

4.3 Vyhodnocení možností budoucího vývoje podniku.

Na základě analýz výše uvedených variant zkoumaného podniku se ukázaly dvě varianty jako ekonomicky výhodnější možností budoucího vývoje.

Zemědělský podnik má tři možné varianty budoucího vývoje. První uvažovanou variantou je nezměněná struktura dotačních titulů s navýšením počtu dojnic a pronájmem zemědělské půdy pro dorovnání stavu z roku 2014. Jako druhá možná

varianta se nabízí zatravnit ztrátové pozemky s ornou půdou a čerpat vyšší dotace spojené s danou variantou a poslední třetí variantou pro nadcházející rok je zrušení výroby mléka a přeorientovat firmu na chov skotu bez TPM.

Z uvedených informací o daném podniku je zjevné, že podnik má prostor ke zvýšení ziskovosti a každou z uvedených variant zvýší efektivnost hospodaření a příjmy podniku.

Varianta I. Nezměněná struktura dotačních titulů s navýšením počtu dojnic a pronájmem zemědělské půdy pro dorovnání stavu z roku 2014.

Varianta první je pro podnik z hlediska náročnosti jednodušší. Podnik se nemusí zabývat žádnými výraznými změnami a zjišťovat podmínky trhu a podmínky dotační politiky u nových dotačních titulů. Každopádně je rizikovější a ekonomicky méně výhodná než varianta III.

Výhodou této varianty je nezměněná struktura hospodaření a tak podnikání v již známých podmínkách pro daný podnik. Vyjednávání o pronájmu pozemků je reálnou možností, jak navýšit příjmy pro rok 2016 a navýšení dojnic je podnik schopný realizovat v také v krátké době. Tržní produkce mléka sebou nese svá rizika daného trhu a vyšší péči o skot, kterou musí vynakládat zaměstnanci podniku. Pokud by podnik zůstal u této varianty, vynakládal by 65% příjmů z prodeje mléka za samotné zaměstnance, což se jeví jako méně výnosná varianta, než u varianty snížení stavu zaměstnanců a přeorientování produkce na prodej masných telat.

Varianta II: Zatravnit ztrátové pozemky s ornou půdou.

Samotná varianta II. (Zatravnit ztrátové pozemky s ornou půdou) již podnikem byla započata a dá se realizovat jak s I. tak s III. variantu. Variantu II. tedy pro budoucí vývoj podniku vyloučíme.

Varianta III: Zrušení výroby mléka a přeorientovat firmu na chov skotu bez TPM.

Z ekonomického hlediska vychází výhodněji varianta III. bez tržní produkce mléka, která se jeví jako méně nákladná a zároveň méně riziková. Náklady se nám tu snižují jak na produkci krmné základny, která se sestává z výroby kukuřice a jetele, a také snížením stavu zaměstnanců podniku. Podnik pro

výrobu těchto krmiv musí vynaložit vyšší úsilí a vyšší náklady, jelikož přírodní podmínky nejsou pro jejich produkci v daném místě příznivé. Dalším ekonomickým ukazatelem a zároveň rizikem pro podnik je výkupní cena mléka, která je nestabilní. Naproti tomu cena masného telete je díky dotační politice trhu stabilní a méně riziková

Při rozhodování o realizaci varianty číslo III. tak bude nezbytné vzít v potaz veškeré variabilní položky na straně nákladů a výnosů. Prvním z nich na straně výnosů je cena masný telat, která by měla být díky stabilizování dotačních příjmů evropskou unií stabilní. Pokud by tomu tak nebylo a cena by poklesla a stala se nestabilní, firma by zvolila variantu první, a to pouhé navýšení stavů dojníc a pronájmu pozemků.

Při porovnání těchto třech variant bylo zjištěno, že jakákoli změna povede k vyšší ziskovosti podniku s tím rozdílem, že varianta druhá nepřináší vyšší příjmy než další dvě zkoumané varianty a dá se při navýšení pronájmu pozemků realizovat při jakémkoli budoucím vývoji družstva.

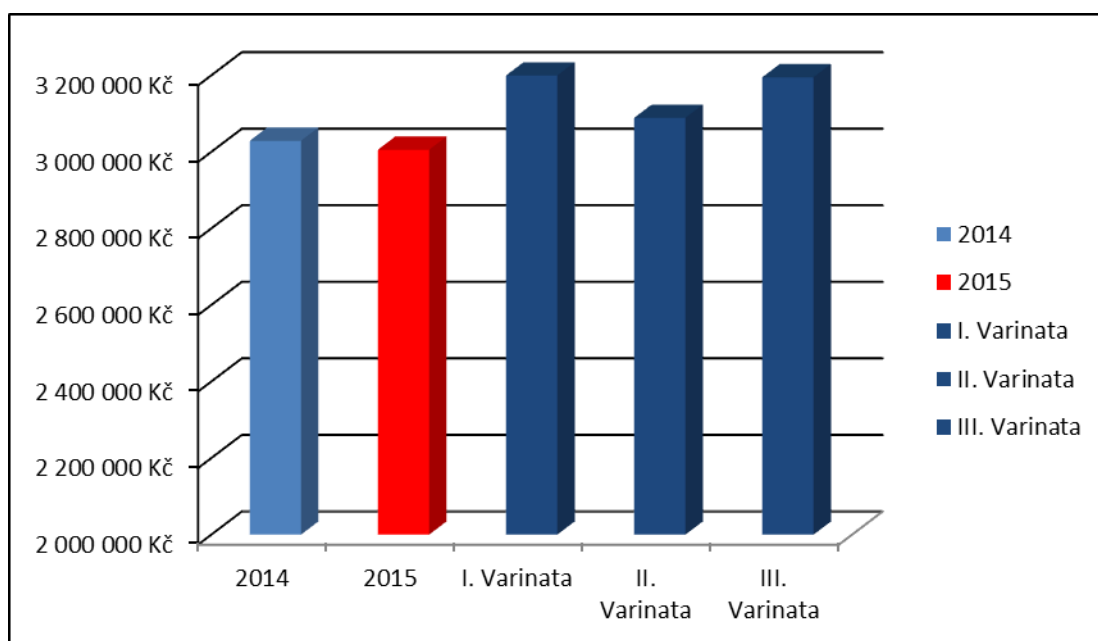
Dále bude porovnávána varianta I. (Nezměněná struktura dotačních titulů s navýšením počtu dojníc a pronájmem zemědělské půdy pro dorovnání stavu z roku 2014) a III. variantu (Zrušení výroby mléka a přeorientovat firmu na chov skotu bez TPM), které se obě ubírají jiným směrem hospodaření a nabízí jinou strukturu dotační politiky, která je pro podnik životně důležitá. I. varianta je jednoznačně nenáročná a pro podnik realizačně jednodušší, ale podniku do budoucna nepřináší dostatečně zvýšení zisk. Naproti tomu varianta III. je realizačně náročnější a jedná se pro podnik o vody doposud neprozkoumané, ale je variantou nejziskovější a pro budoucí vývoj zajímavější.

I když je varianta III. nejrizikověji je pro zemědělský podnik nejpřijatelnější změnou do budoucna.

Na níže uvedeném obrázku číslo 2 je znázorněné grafické porovnání variant. Porovnány jsou data z přechodného roku 2014, kdy byly čerpány dotace v rámci dotačního programového období 2007-2013 a výjimek spojených s přechodným dotačním obdobím v roce 2014. Od roku 2015 nastalo nové programové období a nastaly tedy nové podmínky pro čerpání dotací zemědělskými podniky. Graf uvádí data v roce 2015 při nezměněných podmínkách pro čerpání dotací. Dále jsou

v grafu znázorněny tři možné varianty budoucího vývoje. Jak můžeme vidět na grafu varianta jedna a tři jsou si velmi podobné. I když se varianta I. jeví jako ziskovější a realizačně jednodušší než varianta III., je zároveň riziková v oblasti vývoje cen mléka a udržení existence podniku. Zisk z varianty III. vychází nepatrně nižší a také její realizace je náročnější. Však do budoucna je tato varianta pro podnik životaschopnější než varianta I.

Obrázek 2: Porovnání variant budoucího vývoje

Zdroj: Zpracování údajů z tabulek a textu bakalářské práce, Portál farmáře na stránkách www.eagri.cz

Závěr

Na začátku bakalářské práce je definováno zemědělství a rozebrány dotační tituly zkoumaného zemědělského podniku. Dále práce ukazuje aktuální ekonomický stav zemědělského podniku. Z analýzy daných ekonomických informací a dostupných zemědělských dotací došlo k vypracování několik variant budoucího ekonomického vývoje daného zemědělského podniku. Cílem bakalářské práce bylo nalezení nových možností budoucího vývoje zemědělského družstva pro navýšení příjmů a ziskovosti podniku.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V první části se práce věnuje charakteristice zemědělství a dotačních titulů, které byly rozebrány s ohledem na dané dotační období. V druhé části práce popisuje aktuální ekonomický stav zemědělského podnik a jeho možnosti čerpání dotací s ohledem na nárokované dotace v roce 2014 a 2015 a jeho možný budoucí ekonomický vývoj v roce 2016 při změně dotačních titulů.

Cílem bakalářské práce bylo zjištění stavu a nalezení další možnosti vývoje pro zemědělské družstvo Borek Všelibice. Po přehledném výčtu zemědělských dotačních titulů a jejich změn pro nové období se vyhodnotily dopady na budoucí vývoj podniku. Práce se věnuje třem možným variantám potenciálních změn pro lepší budoucí vývoj podniku. První variantou byla „Nezměněná struktura dotačních titulů s navýšením počtu dojnic a pronájmem zemědělské půdy pro dorovnání stavu z roku 2014“. Tato varianta se ukázala jako nejméně zajímavá a zároveň do budoucna velmi ztrátová pro zkoumaný podnik. Varianta druhá „Zatravnit ztrátové pozemky s ornou půdou“ se již podniku osvědčila a dá se kombinovat jak s první variantou, tak s variantou poslední. Varianta třetí, a tedy poslední, „Zrušení výroby mléka a přeorientovat firmu na chov skotu bez TPM“ se jeví jako nejzajímavější, nejnáročnější a ziskově přijatelná. Pro podnik by tato varianta znamenala velkou změnu, nové náklady na produkci a v případě úspěšného zavedení i vyšší zisky.

Po vypracování analýzy a výčtu možných variant vývoje se podnik rozhodl pro poslední, tedy třetí variantu a změnit strukturu podniku. Varianta bez tržní produkce mléka a produkce masných telat se rozhodl doplnit o informace z varianty první, přesněji o navýšení pozemků a stavu dobytka. Pro budoucí navýšení pozemků začne vyjednávání o pronájmu další pozemků s vlastníky

v okolí podniku a navýší počet krav ve stájích. Dále se pokusí o dodržení podmínek welfare, čímž by přešel k volnému ustájení a venkovního výběhu pro skot a získal vyšší příjmy.

Provedená analýza hospodaření daného zemědělského družstva ukázala problematickou ekonomickou situaci při daném chovu skotu. Je zjevné, že podnik by byl bez dotačních příjmů trvale ztrátový a tak jsou tyto dotační příjmy existenčně důležité.

Tato bakalářská práce se zabývala konkrétním zemědělským podnikem, dotacemi, které čerpá, nebo v budoucnu může čerpat, a celkovou finanční situací podniku. Úkolem práce bylo nalezení nové ziskovější varianty budoucího vývoje daného podniku. Byly vypracovány tři varianty budoucího vývoje a úspěšně vybrána nejlepší z nich. Závěrem práce nabídla zemědělskému podniku novou možnost budoucího vývoje a zvýšení ziskovosti, čím splnila zadání této bakalářské práce.

Tato varianta vývoje platí pouze do roku 2020, kdy končí programové období 2015 – 2020 Společné zemědělské politiky Evropské Unie pro rozvoj venkova. Nelze však zaručit stejné dotační podmínky pro další programové období. Lze jen doufat, že Společná zemědělská politika přinese s novým programovým obdobím ještě zajímavější vývoj dotačních titulů pro zemědělské podniky. Tedy i lepší budoucnost pro české zemědělství.

Seznam literatury

Dotační tituly [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, [cit.2014-02-20]. Dostupný z <http://www.eagri.cz/public/web/mze/dotace/>

FAJMON, H. (Europoslanec). *Současnost a budoucnost českého zemědělství v EU*. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury ve spolupráci se skupinou Evropských konzervativců a reformistů, 2010. 187 s. ISBN 978-80-7325-215-1.

FAJMON, H. (Europoslanec). *Společná zemědělská politika Evropské unie a český venkov*. Praha: Centrum pro studium demokracie a kultury ve spolupráci se skupinou Evropských konzervativců a reformistů, 2007. 159 s. Brožura.

Historie Společné zemědělské politiky Evropské unie[online]. Evropská komise. Vyd. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2012 [cit.2014-03-22] ISBN 978-92-79-23261-9 Také dostupný z: http://www.ec.europa.eu/agriculture/50-years-of-cap/files/history/history_book_lr_cs.pdf

Interní dokumenty - *Minimální standardy pro ochranu skotu*. Portál farmáře, SZIF - Státní zemědělský intervenční fond, [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2012 [cit.2013-10-29]. Dostupný z: <https://www.szif.cz/irj/portal>

Interní materiály zemědělského podniku „Družstvo Borek“ [cit.2014-10-22]

JUREČKA, M. *Nedělní partie TV Prima*. [online] Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, 2014 [cit.2014-04-22]. Dostupný z: <http://www.eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/ministr/vystoupeni-a-clanky/ministr-zemedelstvi-marian-jurecka.html>

KROUPA, L. Charakteristika zemědělství. Zemědělská produkce (přednáška) Brno: Veterinární a farmaceutická univerzita, 2011 [cit.2014-03-22]. Dostupný z: http://cit.vfu.cz/ivbp/wp-content/uploads/2011/07/Charakteristika_zemedelstvi.pdf

KROUPA, L. Společná zemědělská politika. Zemědělská produkce (přednáška) Brno: Veterinární a farmaceutická univerzita, 2011 [cit.2014-03-29]. Dostupný z: http://cit.vfu.cz/ivbp/wpcontent/uploads/2011/07/Spolecna_zemedelska_politika.pdf

Metodika k provádění nařízení vlády, č.79/2007 Sb. o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů. vyd. Praha: Ministerstvo zemědělství, 2013, ISBN 978-80-7434-104-5.

Ministerstvo zemědělství ČR. Základní statistické údaje ekologického zemědělství [online]. Ministerstvo zemědělství ČR, [cit. 2014-02-20]. Dostupný z: http://eagri.cz/public/web/file/289733/rocenka_EZ_2012_web.pdf

MOUDRÝ, J. Trvale udržitelné zemědělství (přednáška) České Budějovice: Jihočeská univerzita - Zemědělská fakulta, 2009 [cit.2014-02-19]. Dostupný z: http://home.zf.jcu.cz/~moudry/multif_zemedelstvi/frvs_pdf/2_TUZ.pdf

Nařízení vlády č. 242 / 2004 Sb. Koeficienty přepočtu na VDJ [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, [cit.2014-03-28]. Dostupný z: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/legislativa/legislativa-cr/dobihajici-a-ukoncene-dotace/horizontalni-plan-rozvoje-venkova-2004/100048807.html>

Příručka žadatele [online]. Praha: Ministerstvo zemědělství ČR, [cit.2014-02-26]. Dostupný z: <https://www.szif.cz/irj/servlet/prt/portal/prtroot/com.sap.portal.navigation.portallauncher.default>

Společná zemědělská politika Evropské unie[online]. 2012 [cit.2013-03-22]. Dostupný z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/spolecna-zemedelska-politika-evropske-5147.html>

Společná zemědělská politika Evropské unie[online]. 2012 [cit.2013-03-29]. Dostupný z: http://eagri.cz/public/web/file/26240/Koncepce_agrar_politiky_CR_pro_obdobi_po_vstupu_do_EU.pdf

STRATIL, J. Encyklopedie zemědělství. 1. vyd. Brno: Veterinární a farmaceutická univerzita, 1996, 197 s. [cit.2014-21-03]. ISBN 80-2380-509-6.

Seznam obrázků a tabulek

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Minimální výměry pro zařazení do AEO	16
Tabulka 2: Výměra zemědělské půdy v registru půd LIPS	20
Tabulka 3: Přehled čerpaných dotací zemědělským podnikem.....	21
Tabulka 4: Žádané dotace v roce 2014	22
Tabulka 5: přehled pěstovaných plodin zemědělského podniku.....	24
Tabulka 6: Přepočítavací koeficienty hospodaření zvířat na velké dobytčí jednotky .	27
Tabulka 7: Předpokladané dotace pro rok 2015.....	28
Tabulka 8: Porovnání dotací roku 2014 a 2015.....	30
Tabulka 9: Rozdílné stavy při změně výroby mléka a přeorientování firmy na chov skotu bez TPM	34

Seznam obrázků

Obrázek 1: Změny dotační politiky ve vztahu ke zkoumanému podniku.	29
Obrázek 2: Porovnání variant budoucího vývoje	37

ANOTAČNÍ ZÁZNAM

AUTOR	Monika Pytlounová		
STUDIJNÍ OBOR	6208R087 Podniková ekonomika a management obchodu		
NÁZEV PRÁCE	Dotace jako nástroj podpory podniku		
VEDOUcí PRÁCE	Ing. Jitka Šturmová, MBA		
KATEDRA	Managementu a marketingu	ROK ODEVZDÁNÍ	2015
POČET STRAN	42		
POČET OBRÁZKŮ	2		
POČET TABULEK	9		
POČET PŘÍLOH	0		
STRUČNÝ POPIS	<p>Hlavním cílem bakalářské práce je nalezení a následné zhodnocení nejefektivnější a nejziskovější varianty budoucího vývoje pro zemědělský podnik. V první části této bakalářské práce je popsáno zemědělství jako takové a poskytované dotační tituly. V druhé části práce je popsán zkoumaný zemědělský podnik a jeho aktuální ekonomický stav. Dále jsou popsány varianty možného vývoje. Zde jsou uvedeny dotace, které podnik v budoucnu může čerpat a jak může zvýšit produktivitu a zlepšit svůj finanční stav. Na závěr jsou shrnuty výsledky šetření a vybrána nejvýhodnější varianta hospodaření.</p>		
KLÍČOVÁ SLOVA	Zemědělské dotace, SAPS, LFA, náklady, výnosy, zisk / ztráta.		
PRÁCE OBSAHUJE UTAJENÉ ČÁSTI: Ne.			

ANNOTATION

AUTHOR	Monika Pytlounová		
FIELD	6208R087 Podniková ekonomika a management obchodu		
THESIS TITLE	Subsidies as a tool to support the Company		
SUPERVISOR	Ing. Jitka Šturmová, MBA		
DEPARTMENT	Management a marketing	YEAR	2015
NUMBER OF PAGES	42		
NUMBER OF PICTURES	2		
NUMBER OF TABLES	9		
NUMBER OF APPENDICES	0		
SUMMARY	<p>The main goal of this Bachelor thesis is to find and subsequent evaluation of the most effective and profitable option for the future development of the agriculture company. The first part of this thesis contains information about agriculture in general, furthermore characterisation of grants titles. In the second part the observe company is described with its current economic situation. Further describes variants of possible development. Included are the grants the farm company has received during the particular years and ones the company can apply for in the future. Additionally there are three possible options described on how to increase the productivity and the economic state of the company. In conclusion the results of the respective comparisons are summarized and the best one is chosen.</p>		
KEY WORDS	Agriculture subsidies, SAPS, LFA, costs, revenue, profit / loss.		
THIS IS INCLUDES UNDISCLOSED PARTS: Ne.			